

LÄHEMAD ÜRITUSED

Kolmapäeval, 2. oktoobril kell 11.00 – Eesti Spordimuuseumis ettekandepäev „Kuidas uurida spordiajalugu? Sport Eesti NSV-s.“

Kavas kell 11.00 – 13.00 ettekanded: Olaf Mertelsmann (Tartu Ülikool) „Akadeemiline spordiajalugu ja nõukogude kogemus Eestis.“ ja Carol Marmor (Passau Ülikool) „Partitsipatoorsed mängud. Sport, poliitika ja integratsioon 1980. aasta olümpiamängude näitel Tallinnas ja Kiievis.“

Peale lõunapausi 14.00-16.00 jätkuvad ettekanded: Kaarel Antons (Eesti Spordimuuseum) „Eluloolise vaateviisi teadvustamine Eesti spordiajaloo uurimises.“, Johannes Vedru (Tartu Ülikool) „NSV Liit–USA–Saksa LV kümnevõistluse maavõistlus Tallinnas 1974. aastal.“, Karolina Antons (Eesti Ajaloo- ja Ühiskonnaõpetajate Selts) „Spordiajaloo võimalused muutuva ajaloo õppekava valguses.“, Tiit Karuks (spordiajakirjanik) „Millist (üld)spordiajalugu me vajame? Ja kelle jaoks?“ ja lõpuks arutelu.

Kolmapäeval, 9. oktoobril kell 12.00 – ESAS seltsipäeval Eesti Spordimuuseumis, kuhu on oodata huvitavat esinejat.

Neljapäeval, 10. oktoobril kell 16.00 – Eesti Spordimuuseumis Gunnar Pressi raamatu „Härä sportlane Viljar Loor“ esitlus.

Teisipäeval, 15. oktoobril kell 17.00 – ESAS Tallinna osakonna õhtu TLÜ raamatukogu kohvikus (Rävala pst 10), kus on kohal ka põnev külaline.

Neljapäeval, 17. oktoobril – Eesti Spordimuuseumis avatakse näitus „Eesti tennis 100“

Kolmapäeval, 6. novembril kell 12.00 – ESAS seltsipäeval Eesti Spordimuuseumis on oodata esinema tenniseässa möödanikust.

Teisipäeval, 19. novembril kell 17.00 – ESAS Tallinna osakonna aruandlus-valimiskoosolek TLÜ raamatukogu kohvikus.

Neljapäeval, 28. novembril kell 11.00 – Eesti Spordimuuseumis ESAS aruande-valimiskoosolek ja ettekandepäev, kus **Jaak Ulman** teeb ülevaate tennise arengust Eestis ja kohal on kindlasti ka mõni nimekas tennisist sellelt sajandipikkuselt teelt.

Seltsi liikmetel, kellel ei ole aruande-valimiskoosolekule millegipärast võimalik ise kohale tulla, palume **kirjaliku volitusega delegeerida** ennast esindama koos hääleõigusega mõnd teile usaldusväärset seltsikaaslast, et kindlustada koosoleku otsustusteks vajalik kvoorum.

Väljastpoolt Tartut saabujatele vajaduse korral võimalikul määral kompenseeritakse kohalesõit avalduse ja sõidupiletite esitamisel.

Kolmapäeval, 4. detsembril kell 12.00 – ESAS seltsipäeval Eesti Spordimuuseumis on plaan avada mõningaid tahke Eesti spordiorganisatsiooni arenguteelt.

Laupäeval, 7. ja pühapäeval, 8. detsembril – Eesti Spordimuuseumi 50. aastapäevale pühendatud rahvusvaheline konverents Tartus, Dorpati konverentsikeskuses (plaanis sünkroontõlge, ajakava ilmub ESM kodulehel).

NB! NB! NB! Teatajas ilmunud informatsiooni ESAS ürituste kohta palume võtta osalemise kutsena, sest postikulude kokkuhoiu vajaduse tõttu ei pruugi iga ürituse kohta eraldi kutset järgneda. Täpsemat infot ürituste kohta saab ESMi kodulehelt – www.spordimuuseum.ee/eesti--spordiajaloo-selts

KROONIKA

SPORDIVETERANIDE SUVEMÄNGUD TARTUS

Eesti Spordiveteranide Liidu 46. spordimängud toimusid 6.-7. juulini Tartus ja kavas oli ka mõõduvõtmine spordi tundmises. Küsimused valmistas ette ja mälumängu viis läbi meie seltsikaaslane Rait Männik (*pildil ametis küsimuste sorteerimisega*). Pingelises konkurentsis tuli võitjaks Tallinna nelik Järvamaa ja Rapla ees.

SPORDIMUUSEUM RAUALINNAS

20. juulil osales Eesti Spordimuuseum taas Tartu Hansapäevade ettevõtmistes. Tasku keskuse ümbrusesse kerkinud Raualinnas pakkus spordimuuseum jõepoolse külje tegevuste alal uudistamiseks nii lähemat kui kaugemat spordilugu. Kohal olid kõigile hulgaliselt emotsioone pakkunud vanaaegsete kangide imitatsioonid ja ka Georg Lurichile endale kuulunud 34 kilogrammi kaaluv sangpomm. Huvilised said Lurichi vägitegu kujutava fotoseina ees ka mälestuseks ainulaadseid pilte teha. Lisaks sai imetleda Andres Rätsepp'a poolt Eesti Spordimuuseumile annetatud ja 2005. aastal legendaarse Dakari kõrberalli läbinud mootorratast koos varustusega, mis pakkus tehnikasõpradele palju huvi. Toimusid osavusmängud suurtele ja väikestele. Ei puudunud ka väikesed üllatused ja auhinnad. Võimalus oli soetada ajaloolisi spordimärke ja spordimuuseumi meeneid ning sooduspääsmeid.

XII KORDA SUVEKOOLIS

Ille Palm

ESAS XII suvekool toimus 3.–4. augustil Vaiblas keskusega Kolga-Jaani valla puhkemajas. Osa võttis 21 seltsi liiget ja viieliikmeline perekond Roiko-Jokela Soomest.

Kooli päevakava oli sarnane eelmistele – õppetunnid mõlemal päeval ja vahelduseks mitmekesised spordiharjutused ning nuputamine. Ka süüa sai tublisti ja huvilised käisid Võrtsjärves mõnulemas.

Esimesel päeval oli lektoriks Eesti Olümpiakomitee asepresident Toomas Tõnise (*pildil*), kes rääkis põhjalikult enda sporditeest, töötamisest mitmesugustel peamiselt spordiga seotud ametikohtadel, Eesti jõudmisest tagasi olümpialiikumisse taasiseseisvumise järel ning olümpialiikumisest ja Rahvusvahelisest Olümpiakomiteest (ROK) tänapäeval.

ROK on tunnustanud 205 riigi rahvuslikku olümpiakomiteed. ROKi liikmed on üksikisikud, neid oli ettekande ajal 104. Võimalik 115 liiget on jagatud nii, et 15 on sportlased, kes on valitud teiste sportlaste poolt või kutsutud. 15 liiget esindavad rahvuslikke komiteesid, 15 spordialaliite ja 70 on mõjukad inimesed üle maailma. ROKi sissetulekud tulevad olümpiamängude teleülekannetest ja sponsoritelt, kuid ka piletitest, suveniiridest jm. ROKi rahastus sõltub olümpiamängude korraldamisest. Näiteks boikotid vähendavad huvi ja raha väheneb, kuid praegu on ROK väga võimas.

Muu huvitava kõrval rääkis Toomas Tõnise, et olümpiahartasse on toodud sisse mõiste "tuumikalad" (25), mis jäävad. Kuid veel on lisaalad, mille hulgast valitakse kuni kolm (kokku ei tohi alade arv mängudel ületada 28). Nüüd teame, et maadlus hääletati septembris üldsuse survele mängude kavasse vähemalt ajutiselt tagasi. Ka teame nüüd, et vahepeal on ROKi Buenos Aireses toimunud istungjärgul valitud uus ROKi president ja 2020. aasta olümpialinn.

Rääkides Eesti Olümpiakomiteest, ütles Tõnise, et Eesti on vaene osaleja, kuid ilmselt kunagi mitte korraldaja. Kasulik oleks olla juhtorganites, näiteks alaliitudes, kuid meilt on rahvusvaheliselt kõige kõrgemal positsioonil praegu orienteerumisliit. Kõneleja loetles Eesti olümpiakomitee tegevusalad ja tutvustas neid lühidalt. Saime ka teada, et koostatakse Eesti spordi strateegiat, et 2014. aastal toimub järgmine spordikongress ja et toimib Eesti spordiregister. Ta soovitas olla kursis internetileheküljega www.spordiinfo.ee. Ja avaldas lootust, et paljuräägitud Eesti spordi ajalugu võiks ilmuda 2018. aastal.

Küsimuste osas tõusetus jälle spordilehe vajadus, kuid siin on takistuseks majanduslik tasuvus.

Teisel päeval oli lektoriks Jyväskylä ülikooli abiprofessor Heikki Roiko-Jokela (*pildil*), 1995. aastast ajaloodoktor, kelle uurimisvaldkond osutus kuuldu järgi erakordselt laiaks, sealhulgas ka spordiajalugu hõlmavaks. Heikki Roiko-Jokela on praegu ka Soome Spordiajaloo Seltsi esimees.

Enda spordiharrastuste ja uurimisteemade tutvustamise järel rääkis ta soomlaste 1992. aastal asutatud spordiajaloo seltsi tegemistest. Saime teada, et koostatakse Soome 200 kõige tähtsama sporditegelase elulood, korraldatakse kursusi spordiajaloo huvitatuile, populaarsete sporditeemade arutelusid ja lahtiseid ajaloopäevi, antakse alates 1993. aastast välja seltsi aastaraamatut. Suur hulk väljaandeid oli esinejal ka kaasas kingituseks meie seltsile.

Kuulajad esitasid palju küsimusi, nagu seltsi rahastamise, liikmeskonna ja muu kohta. Kadedust äratav ja veidi nukker oli teada saada, et sõsarseltsi liikmete keskmine vanus on umbes 50 aastat ja seltsis on päris palju noori.

Sporditundide kavas oli petank ja mälumäng võistkondadele, ning individuaalselt täpsusvise mitmesuguste esemetega, noolevise ja ketivise. Kaheksa petangivõistkonna hulgas võitis võistkond PÄTATA (Rein Järva, Agnes Sirkel, Heldor Käärats), kes oli parim ka mälumängus. Kõigi viie ala kokkuvõttes olid individuaalselt esikolmikus meestest Heldur Käärats, Rein Järva ja Aarne Peterson, naistest Tiiu Kuuse, Maria Roiko-Jokela ja Viive Reesar.

Ilm oli ilus, meeleolu hea, kuid kuluaarides loodeti suvekooli programmi edaspidi mitmekesistada või muuta.

Suur tänu korraldajatele: Ennule, Maiele ja Paulile!

Käivad pingelised heitlused petagis ja ketivises

Ühispildile on jäänud (vasakult): ees kükitavad Helju Mainla, Elvi Keernik, Maie Kuldkepp, Helvi Erikson, Niina Roiko-Jokela ja Maria Roiko-Jokela; seisavad Tiiu Kuuse, Aarne Peterson, Vivian Mitt, Agnes Sirkel, Heino Jeret, Uno Aava, Helju Vihast, Helkiv Labbi, Aime Tobi, Viive Reesar, Helle Artel, Paul Kuldkepp, Rein Järva, Heldor Käärats, Tõnu Lauk, Heikki Roiko-Jokela, Helen Parmen, Pirjo Roiko-Jokela, Tapio Roiko-Jokela, Enn Mainla, Ille Palm

EESTI RASKEJÕUSTIK 125!

Eesti raskejõustiku väärikat juubelit tähistati 11. augustil Ida-Virumaal Valge Hobu Trahteri esisel suure perepäevaga, mida juhtisid kõigile tuntud Raimo Aas ja Margus Lepa.

Päev oli täis erinevaid tegevusi, tuues külalisteni nii maadlust kui ka tantsu, teatrit ja muusikat. Toimusid kreeka-rooma maadluse Eesti absoluutse meistri selgitamine Eesti paremiku osavõtul, naiste- ja vabamaadluse demonstratsioon-esinemised, selgitati Virumaa tugevaim omaavalitsusjuht. Kohal olid kunagised maadluskulsused ja avatud oli näitus Virumaa raskejõustiku ajaloost. Toimusid võistlusmängud emadele, isadele ja lastele, isetegevusprogramm „Isad ja pojad“, tantsunumbrid „Jõhvikatelt“, teatrietendus „Ühe pärl pärast“, esinesid ansamblid „Pihlapojad“ ja „Pärgament“ ning päeva lõpetas ilutulestik.

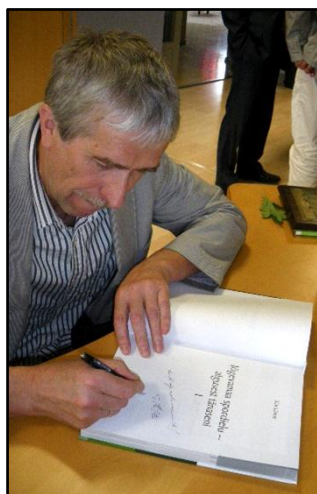
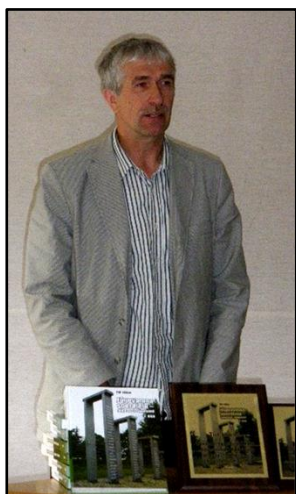
Kohal oli ka Eesti Spordimuuseum oma näitusega „Meie Jürist Maailma-Kristjanini“ (vt foto järgmisel leheküljel). Rohkelt fotodega varustatud näituse märksõnadeks on spordivaimustus, rahvuslik eneseteadvus, jõud ja visadus ning see tutvustab Eesti maadluse sünnilugu alates suurest rahvussangarist Georg Lurichist kuni esimese kahekordse olümpiavõitja Kristjan Palusaluni.

Lisaks oli kõikidele külastajatele avatud Endla teatri etendusest „Seljatas 100 meest“ alguse saanud maadluse toetusallkirjade raamat. Maadlus oli läbinud juba ühe etapi võitluses olümpiakavva jäämise nimel, sügisel ootasid ees teised

ehk viimased valimised, mil selgus maadluse saatus. Kõikidel soovijatel oli võimalus avaldada maadlusele toetust oma allkirjaga toetusallkirjade raamatus, et siis eestlaste toetusest saaks anda teada ka Rahvusvahelisele Maadlusliidule.

JÕGEVAMAA SPORDIELU KAANTE VAHEL

Jõgeva kultuurikeskusesse oli 22. augustil kogunenud hulgaliselt spordisõpru maakonnast ja kaugemaltki, et heita esimene pilk värskest ilmunud raamatu „Jõgevamaa spordielu – algusest tänaseni” I osale. Raamatu koostajaks on Tiit Lääne (vt *fotod*) ja väljaandjaks Jõgevamaa Spordiliit Kalju.

OSAVÕTUROHKE MÄLUMÄNG

Siim Randoja

Euroopa meistrivõistluste eel toimunud korvpallipäev tõi 31. augustil muuseumisse hulgaliselt mälumängusõpru (vt. *foto järgmisel leheküljel*). Nö avavile anti keskpäeval, kui 16 võistkonda asusid oma korvpallialaseid teadmisi võrdlema spordimuuseumi öömälukate formaadis toimunud mälumängus. Kokku pandi mängu 40 küsimust sõnas ja pildis.

Esimestest küsimustest alates haarasid juhtohjad enda kätte Pärnu kilvarid Jaan Allik ja Holger Tamm, kes suutsid edumaad, vaatamata teise poolaja alguse väikesele mõõnale, lõpuni hoida. Pingeline heitlus käis aga liidrite selja taga järgnevate kohtade pärast. Kohad esikuuikus vaheldusid pidevalt. Veidi tugevama lõpuspuurdiga suutis lõpuks teise koha napsata võistkond Kustavsonid, jättes kolmandaks Peep ja Pärt Talimaa, neljanda kohaga lõpetasid Rait Männik ning Priit Naruskberg. Esikuuiku lõpetasid 3-liikmelised võistkonnad Lemberg ning Mõtleme veel.

Korraldajate poolelt vaadates läks mäng igati korda. Ühtegi (vähemalt ühe) õige vastuseta jäänud küsimust polnud, nagu polnud ka ühtegi täisringi. Rõõmustavalt palju lõi kaasa noori korvpallihuvilisi.

Korvpallipäeva teises pooles sai koostöös Läti suursaatkonnaga näha Lätis 2012. aastal valminud täispikka mängufilmi „*Dream Team 1935*“, mis jutustab Läti korvpallimeeskonna raskest teest esimestele Euroopa meistrivõistlustele 1935. aastal. Ning mitte ainult, ka nende võidust seal. Võidust, mis üllatas Euroopa korvpalliringkondi, aga veelgi enam Läti avalikkust ennast!

Aigars Grauba poolt lavastatud filmi tegevus toimub 1935. aastal, mil Läti suutis vaatamata mitmetele probleemidele lähendada oma korvpallimeeskonna esimestele Euroopa meistrivõistlustele Šveitsi. Peatreener Baumanise hoolealustel õnnestus raskuste kiuste murda teel Euroopa meistritiitlini ridamisi nimekamaid vastaseid ning saavutada läbi aegade esimene Euroopa meistri tiitel. Lisaks teekonnale suurvõiduni avab film ka tausta mängumeeste edasise saatuse kohta.

Korvpallipäeva filmiseansi sisse juhatades ütles Läti Vabariigi suursaadik Eestis Karlis Eihenbaums, et tegemist on ekraaniteosega, mis spordi olemuse kõrval avab ka inimsuhteid ning 1930. aastate Läti elu-olu. Spordimuuseumi direktor Daimar Lell väljendas heameelt selle üle, et spordimuuseumi suvine suurnäitus „Gigantide duell“ oli 4. septembril Sloveenias algava korvpalli EM-i

eel saanud oma rüppe põneva ettevõtmise. Samuti tänas ta suursaadikut, kelle tuli hingelisel toel „*Dream Team 1935*“ spordimuuseumisse jõudis.

Suursaadik Karlis Eihenbaums (keskel) koos abikaasa Inara ja spordimuuseumi direktori Daimar Lellega uudistamas spordimuuseumi püsinäitusel Läti jalgratturile Karl Wihtolinile (Karlis Vitoliņš) kuulunud jalgratast

SELTSPÄEVAD ALUSTASID UUT HOOAEGA

Kolmapäeval, 4. septembril avas seltsipäevade uue tsükli Rahvusvahelise Üliõpilasspordi Liidu (FISU) juhatuse liige Kairis Ulp (vt *pilt*), kes rääkis Eesti üliõpilasspordist ja enda teest läbi Eesti Akadeemilise Spordiliidu rahvusvahelisele tasandile. Esineja andis ka põhjaliku ülevaate viimaste aegade universiaadi-

dest ja jagas oma muljeid viimaselt, juulikuiselt suveuniversiaadilt Kaasanis. Ta avaldas tunnustust korraldajate pingutustele üliõpilassportlaste suurürituse tõrgeteta korraldamisel, tõi esile eestlaste südit esinemist, kuigi ainsaks medaliks jäi kõrgushüppaja Anna Iljuštšenko pronksmedal.

UUED EKSPONAADID SPORDIMUUSEUMIS

Eesti Spordimuuseumi korvpallipäevaks jõudis Eesti Korvpalliliidu ja Karel Loide vahendusel Kristjan Kanguri eelmise hooaja koduklubi Siena Montepaschi Euroliiga mängusärk (*vt fotod kõrval*), mis oli välja pandud muuseumi fuajees.

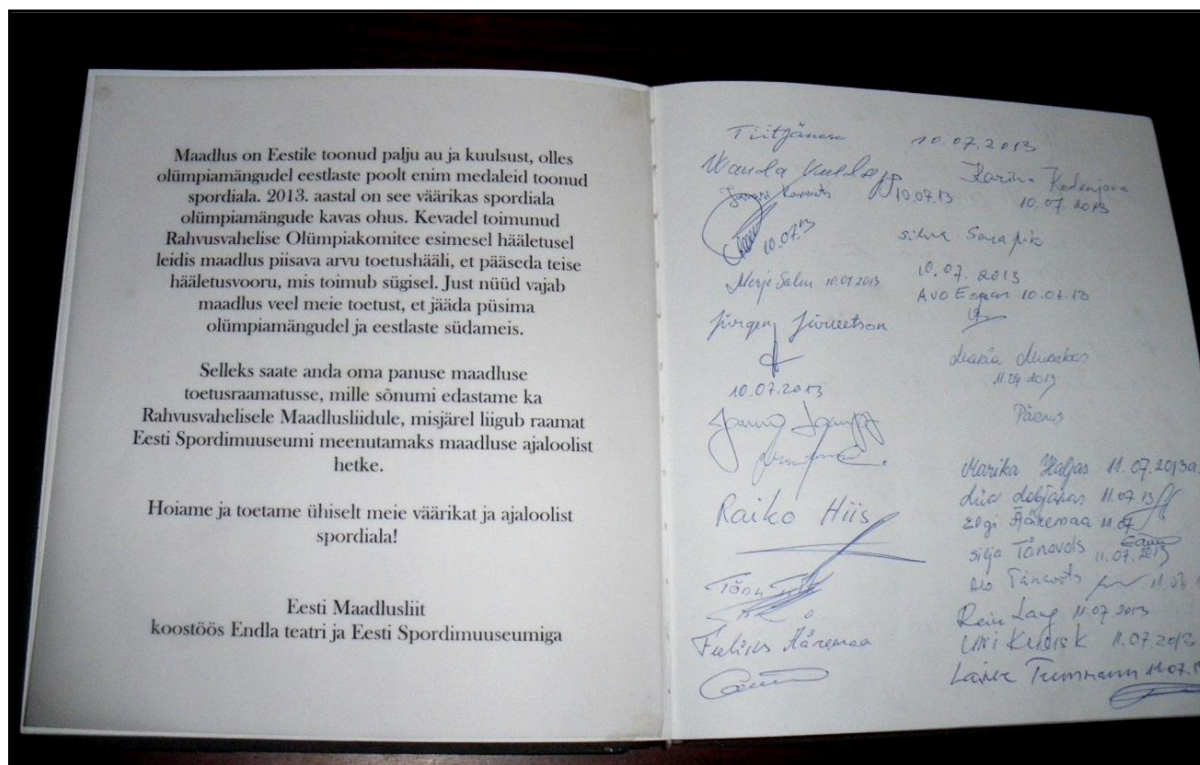
Muuseumisse on tagasi jõudnud ka tehnikasõprade lemmik – 2005. aastal legendaarse Dakari ralli läbinud mootorratas. Andres Rätsepp kinkis ajaloolise mootorratta muuseumile ning seda saab nüüd ja edaspidi püsivalt uudistada muuseumi püsiekspositsioonis II korrusel.

MAADLUSE TOETUSAKTSIOONI MATERJALID JÕUDSID MUUSEUMI

Daimar Lell

17. septembril andis Eesti Maadlusliidu president Priit Piilmann spordimuuseumile pidulikult üle sel suvel maadluse olümpiamängude kavva jäämise toetuseks kogutud allkirjade raamatu.

Maadlejad olid muuseumisse saabunud väga esindusliku meeskonnaga, kus olid lisaks Piilmannile liidu peasekretär Antti Lepik, 2012. aasta Londoni olümpiamängudel hõbedase medali võitnud Heiki Nabi ja 8. koha saavutanud Ardo Arusaar, maadluskoondise peatreener Henn Põlluste, rahvusvahelise kategooria maadluskohtunik Peep Arold ja mitmed teised treenerid ning sportlased.

Piduliku tseremoonia avas Antti Lepik, kes tundis heameelt maadluse jaoks positiivse otsuse üle. Seejärel andis spordimuuseumi direktor Daimar Lell lühikese ülevaate meie maadlejate säravamatest saavutustest olümpiamängudel. Ta tõdes, et ajalugu vaadates ei ole eestlaste jaoks üldse küsimust, kas maadlus peaks kuuluma olümpiamängude kavva või mitte, see on üks meie spordi alustalasid. Ürituse “peakangelast” – allkirjade raamatut esitlenud Priit Piilmann ütles, et kuigi möödunud kuud olid ärevad, usuti algusest peale, et maadluse koht olümpiamängude kavvas suudetakse säilitada. Ometi oli suur rõõm, et see paljusid inimesi puudutas ning et toetusavaldusi tuli kaugelt rohkem kui raamatusse kirja sai. Kogu protsess tervikuna on loodetavalt maadluse arengule positiivselt mõjunud ning ala on üle kogu maailma kõvasti tuntust juurde saanud. Allkirjade raamatule lisaks andis Piilmann spordimuuseumile üle maadlusüritusi saatnud

suure toetusbänneri, mis kohapeal korraks ka lahti rulliti. Henn Põlluste tunnistas, et tundis 9. septembri treeningul maadlejates hoopis suuremat tahtmist ja tegutsemisrõõmu, suur küsimärk maadluse lähituleviku kohalt oli langenud. Maadlejate nimel tänas kõiki toetuse eest Heiki Nabi, kelle sõnul tundus maadluse kui põlise olümpiaala üle arutelu juba täiesti uskumatuna. Ja kuigi ta uskus algusest peale positiivsesse otsusesse, oli aeg-ajalt ikkagi väike kahtlus hinges.

Spordimuuseumi direktor Daimar Lell on maadlusliidu presidendilt Priit Piilmannilt saanud toetusallkirjade raamatu ja suurt toetusbännerit demonstreerib maadlusliidu peasekretär Antti Lepik

Ametliku osa järgselt kuulutati allkirjade raamat veel mõneks hetkeks avatuks ning nii mõnedki kohaletulnud kasutasid veel võimalust maadlusele oma toetust avaldada. Üritus lõppes ühise ringkäiguga spordimuuseumi püsinäitusel, misjärel Heiki Nabi kiirustas õhtusele treeningule, et juba hommikul alustada teekonda maailmameistrivõistlustele Budapestis.

Käesoleva aasta veebruarikuus maailma maadlusringkondi vapustanud uudis armastatud spordiala olümpiakavast väljaarvamise kohta pani tegutsema paljusid maadluse sõpru üle kogu maailma, sealhulgas ka Eestis. Selleks loodi liikumine “Toeta Eesti Maadlust”, ühineti ülemaailmse liikumisega “Save World Wrestling”. Toetuseks kaasati nii Eesti maadlusveterane, meelelahutajaid kui ka meie riigiesindajaid. Juulikuus sai koostöös kultuuriminister Rein Langiga alguse üleskutse koos Endla teatri maadlusteemalise etendusega “Seljatas 100 meest” avaldada Rahvusvahelisele Maadlusliidule toetust Rahvusvahelise Olümpia-komitee septembrikuisel lõplikul hääletusel. Üleskutset ilmetas Eesti Spordimuuseumi maadlusteemaline näitus, mis oli koos toetusallkirjade raamatuga avatud kõikidel sel suvel toimunud etendustel. 6. septembril, vahetult enne hääletust, edastas Eesti Maadlusliidu president Priit Piilmann eestlaste toetuse Rahvusvahelise Maadlusliidu presidendile Nenad Lalovicile.

Heiki Nabi leidis spordimuuseumi vitriinist üles 100 aasta taguse Martin Kleini olümpiahõbeda ja endal Londonis hõbedavõidul seljas olnud maadlustrikoo

8. septembril kinnitas Rahvusvaheline Olümpiakomitee Buenos Aireses oma 125. istungjärgul 2020. ja 2024. aasta suveolümpiamängude programmi 25 tuumikspordiala, täiendava spordialana nimetati programmi maadlus.

HOOAJA AVAMINE KA TALLINNAS

Rein Järva

Tallinna osakonna liikmed kogunesid uue 2013/14. hooaja esimesele seltsiõhtule 17. septembril tavapärasel kohal – Tallinna Ülikooli raamatukogu kohvikus. Seekord tuli vaatluse alla Eesti vehklemise edulugu viimasel paaril kümnendil ehk praktiliselt uuemal iseseisvusajal. Esinema kutsutud peatreener Kaido Kaaberma pidi küll Soome sõitma, kuid Eesti vehklemisega on samahästi kursis külla tulnud Eesti Vehklemisliidu juhatuse liige, endine tippvehkleja Meelis Loit, kes praegu küll põhitööna korraldab Eesti Laskurliidu igapäevatööd. Külaline rääkis sisukalt koduriigi vehklemisest.

1990-ndate alguses vaatasid teiste riikide vehklejad ammulisui eestlasi, kes saabusid võistlustele päevinäinud kaubikuga. See olme probleem ei takistanud aga head esinemist. Juba 1992. aastal tõi Kaido Kaaberma Barcelonast OM-ilt 4. koha ja neli aastat hiljem oli nii nais- kui ka meeskond Atlantas OM-il 5. kohal. Olümpiamängudel on need jäänudki meie parimateks kohtadeks, edaspidi on meid tabanud nõ OM-ide “needus”. Teisalt on MM-idelt, EM-idelt, noorte ja juunioride tiitlivõistlustelt toodud kamaluga medaleid. Tänavune, 2013. aasta on olnud päris fantastiline. Kokku kaheksa tiitlivõistluste medalit, sealhulgas kõige säravamana kaks individuaalset epeakulda. Kahekordne maailmameister Nikolai Novosjolov avanes hilja, juunioride klassis tal tiitleid polnud. Praegu on ta maailma absoluutses tipus, lootused on pandud 2016. aasta OM-ile.

Eesti naiste tase on väga tugev, sisemine konkurents toodab tippusid. Meil on võrdselt tugevad seitse naist, neist igaüks võib heal päeval maailma mastaabis üllatada, nii nagu Julia Beljajeva seda tegi. Edu taga on tugev treenerite kaader.

Rõõmustav on, et üks maailma tipptreenereid epees Igor Tšikinjev tuli Rootsist tagasi ja teeb tööd selle nimel, et järgmistele olümpiamängudele pääseksid nii mehed kui naised. Naiskonnaval on potentsiaali sealt medal võtta. Tõusvad tähed on praegu neidudest Katrina Lehis ja noormeestest 15-aastane Peeter Turno. Praegu on Eesti kolmes keskuses: Tallinnas, Tartus ja Haapsalus kokku üheksa vehklemisklubi, harrastajaid kokku ligikaudu 400, treenereid ca 20. Selliste numbrite juures on vehklemine vaieldamatult Eesti kõige suurema kasuteguriga olümpiaala. “Imetlusväärne” on sealjuures see, et vehklemis-medalite põhiline sepikoda on siamaani ajast ja arust vana vehklemissaal endise Kännu Kuke restorani kõrval Tallinnas. Nüüd on lootusi saada Sõle tänava suurde spordikompleksi uus vehklemissaal.

GIGANTIDE DUELL JÕUDIS NARVA

Siim Randoja

Alates 20. septembrist saab Narva linnuses näha spordimuuseumi selleaastase korvpalliprojekti raames valminud näitust „Gigantide duell“.

Näituse kuraatorid Siim Randoja ja Kalle Voolaid on valmis vastama küllastajate küsimustele

Näitus, mis kuulus ühena kaheksast väljapanekust XVI Eesti muuseumide festivali programmi, käsitleb üht põnevat tahku Eesti spordiajaloo – heitlusi Eesti ja USA korvpallikoondiste vahel. Tutvustamist leiavad olümpiaajaloo esimene korvpalliturniir Berliinis (1936), Eesti suurvõit USA üle Kalevi spordihallis (1970) ja veel mitmedki teised vastasseisud korvpalliplatsidel. Lisaks uuele sisulisele informatsioonile ja hulgale haruldastele fotodele saab näitusel uudistada ajaloolisi filmikaadreid, võidumängus kasutusel olnud palli, esimest korvpalli maailmameistrivõistluste karikat ja tiitlivõistluste medaleid. Loomulikult ootavad küllastajat näitusel ka pallid ning korv.

”Gigantide duell” jääb avatuks kuni 31. detsembrini 2013. Näitusega samaaegselt on muuseumipoest võimalik erihinnaga soetada samanimeline trükis.

TEADLASTE ÖÖ SPORDIMUUSEUMIS

Daimar Lell

27. septembri õhtu oli muuseumis rahvarohke – toimus traditsiooniline Teadlaste Öö, mille läbivaks teemaks oli seekord “Suur eksperiment”. Spordimuuseumiski läheneti eksperimentidele mitmeti. Esmakordselt oli

Teadlaste Ööl avatud Otepää Talispordimuuseum ning pakutud võimalust kasutas ära ligi 30 inimest, kes lisaks tasuta muuseumi külastusele said osa ka Jaak Mae põnevast loengust “Geenitest ja treening”. Sarnase teema võttis Tartus lahata sporditeadlane Tõnis Matsin, kes rääkis geenitestidest ja treeningust, sportlike võimete geneetilisest analüüsist, pärilikest eeldustest spordialadega tegelemisel ning paljust muust. Tõsiste eksperimentide austajatele pakkus aga huvipakkuva retke spordiajalukku muuseumi teadussekretär Kalle Voolaid. Tema avas naiste spordiga eksperimenteerimise tagamaid – kuidas naised tippspordi juurde ning olümpiamängudele jõudsid, millised on olnud ühiskondlikud hoiakud, milliseid värvikaid pettuseid maailm tunneb jne.

Eksperimentide kõrval pakkus spordimuuseum külastajaile ka juba vanu tuttavaid asju – sportlikku ergomeetrite võistlust ning paljude maiuspala – Öömälukat. Viimane algas ametlikult alles 23.00, tegelikult aga veerand tundi hiljem. Kohaletulnud 22 võistkonna tabelisse paigutamine ning üle kontrollimine venis tavapärasest pikemaks. Mäng ise kulges põnevalt, saalist kostus nii rõõmuhõiskeid, siiraid äratundmishetki kui vandumist. Lõpupaugu kõlades selgus, et sellesügisese Öömäluka võit kuulub staažikale üksikvõistlejale Laarimardile.

Eesti Spordimuuseumi näituseid ning üritusi Tartus ja Otepääl külastas Teadlaste Ööl 808 inimest.

TEADMISEKS!

ESAS liikmetel on liikmemaksu (mis vastavalt üldkoosoleku otsusele on 4 eurot, pensionäridel 2 eurot aastas) ja toetusi on võimalik tasuda Eesti Spordiajaloo Seltsi **arveldusarvele nr. 10152001602002** SEB pangas või tuua/saata seltsi juhatusele Spordimuuseumi (Rüütli 15, Tartu 51007) kas seltsi esimehele Enn Mainlale (7300754, 56497632, fax 7300763, E-mail: enn@spordimuuseum.ee) või laekur-varahoidjale Rait Männikule (7300771, 5119369, E-mail rait@spordimuuseum.ee), Tallinna osakonna liikmetel oma osakonna laekurile. **Kas Sul on liikmemaks tasutud?**

□ □ □ □ □ □ □

**Täname Eesti Kultuurkapitali
seltsi tegevuse toetamise eest!**

□ □ □ □ □

**Kasutatud ESM kodulehel ilmunud materjale.
Fotod: Daimar Lell, Enn Mainla, Rait Männik, Helen Parmen, Siim Randoja**

□ □ □

**Eesti Spordiajaloo Seltsi Teataja nr. 67
koostas ja toimetas Enn Mainla**